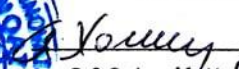


O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN TO‘QIMACHILIK SANOAT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”



Namangan to‘qimachilik sanoati
instituti rektori

 Q.M. Xoliqov
2024 yil “28” oy

TEXNOLOGIK JIHOZLARNI TA’MIRLASH
FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi	700 000	Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta`lim sohasi:	720 000	Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
Talim yo‘nalishi:	60721200	Yengil sanoat buyumlari konstruksiyasini ishlash va texnologiyasi (tikuv buyumlari)

Fan/modul kodi TJT2704		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	Kreditlar 4
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Texnologik jihozlarni ta'mirlash	60	60	120
2	I. Fanning mazmuni: Fanni o'qitishdan maqsad - Talabalarga ixtisoslikka zarur bo'lgan bilim berish, ularni ta'mirlash va uni tashkil etish masalalari, ishlab chiqarishda jihozlar bilan ishlashda uchrashi mumkin bo'lgan turli masalalarni hal qilish yo'llarini o'rgatishdan iborat Fanning vazifasi – Texnologik mashina va dastgohlarni puxtaligi, ko'pga chidamliligi, detallarning yeyilishga chidamliligini oshirishni o'rganish, ta'mir ishlarini tashkil etish, ta'mir xizmati korxonalarini ishlarini tashkil etish masalalari bilan tanishish, talabalarga texnologik mashinalarni detal va qismlarini ta'mirlash, jihozlarda ishlashni o'rganishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari): II.I. Ma'ruza mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar 1-mavzu: Kirish. Yengil sanoat mashinalarini samarali ishlatishda ta'mir va texnik qarovning ahamiyati (Production planning and control)*. Ta'mir va texnik qarovning maqsadi, rejali hamda ogohlantiruvchi ta'mirlar. Mashinalarning texnik holati, jihozlarning ishonchliligi, ta'mirga yaroqlilik, ishga yaroqlilik, ishlaymay qolishlilik tushunchalari. Ishlab chiqarish korxonalarida amalga oshiriladigan ta'mirlash turlari, rejaları va bu yo'nalishda ish yuritish tizimi bilan tanishiladi. 2-mavzu: Jihozlar va uning, detallarini yeyilishi, ishqalanish turlari. Jihozlarni moylash. Yeyilish va ishqalanish turlari hamda moylangan yuzalardagi ishqalanish. Mashinalarni moylash va texnik xizmat ko'rsatish hamda moylovchi materiallar. Texnologik jihozlarni detallarini yeyilishiga sabab bo'ladigan omillar, ularni salbiy oqibatları hamda oldini olish choralari yoritiladi. Ishlab chiqarishda foydalaniladigan texnologik jihozlarni moylash tartibi va moy turlari bilan tanishadilar. 3-mavzu: Jihoz ishchi detallarining charchab yemirilishi va charchash mustahkamligiga ta'sir qiluvchi omillar Detallarning charchab yemirilishi va charchash mustahkamligiga ta'sir qiluvchi omillar. Detallarning ko'pga chidamliligini oshirish usullari va			

detallarining zanglab yemirilishi. Detallarni charchashi sabablari, ularni ishdan chiqishiga sabab bo'ladigan (charchatadigan) omillar to'g'risida ma'lumotlar hamda yemirilishni salbiy oqibatlari va ularni oldini olish tadbirlari keltiriladi.

4-mavzu: Yengil sanoat jihozlarini tamirlash usullari va texnologiyasi

Mashinalarni ta'mirlashga tayyorlash va uzellarga ajratish tartibi. Jihoz qismlarini tozalash hamda yuvish qoidalari. Ta'mirtalab qismlarni ajratish va dastlabki ishlov berish tartibi. Ishlab chiqarishda qatnashadigan mashina va mexanizmlarni ta'mirlashning o'ziga xosliklari. Ajratilgan detallarni kichik guruhlariga ajratish sabablari va omillari.

5-mavzu: Detallarni tiklashning zamonaviy usullari. **;

Mashinaning yeyilgan detallarini tiklash usullari. Detallarni bosim bilan tiklash. Cho'ktirish, siqish, kengaytirish, bosib kirgazish, tortish, cho'zish va to'g'rilash orqali detallarni qayta tiklash. Ishlab chiqarishda qatnashadigan jihozlardan foydalanish, vazifasi va ish turiga qarab qayta tiklash ishlarini tashkil qilish. Detallarni qayta tiklash usullarini tanlashning eng samarali usulini tanlashni maqsadi va mohiyati.

6-mavzu: Detallarni payvandlash va suyuqlantirib qoplash

Payvandlash va uning turlari. Tok va gaz yordamida detallarni biriktirish. Darz ketgan va yoriqlarni qoplash tartibi. Tashqi butunligi o'zgargan, shaklini yo'qotgan detallarni turiga qarab payvandlash turlarini tanlash. Detal nuqsonlarini turiga qarab qayta tiklash usullarini tanlash, payvandlash tartibini tanlash.

7-mavzu: Jihozlarni montaj qilish texnologiyasi

Montaj ishlari yangi yoki qayta konstruksiyalanayotgan korxonalarning loyihalari bo'yicha olib boriladi. Ushbu loyihaga binoan montaj ishlarini rejalashtirish va tashkil qilish uchun kerak bo'lgan dastlabki texnik hujjatlar tuziladi.

8-mavzu: Yengil sanoat mashinalarini titrash aktivligi va ularni titrashdan muhofazalash.

Yengil sanoat mashinalarining (poyabzal va tikuvchilik mashinalarida) aksariyatida barcha mexanizmlar harakatni bosh valdan oladi. Agar bosh valning muvozanati to'g'ri ta'minlamasa titrashni yuzaga keltiradi.

9-mavzu: Ta'mirlash mexanik ustaxonasini loyihalash. **

Ta'mirlash mexanik ustaxonasi (TMU) bosh mexanik bo'limining tarkibiy qismi hisoblanadi. TMU da jihozlar ta'mirlanadi, zahira detallar tayyorlanadi, nostandart jihozlar, ishlab chiqarish jarayonlarini mexanizatsiyalash va avtomatlashtirish vositalari tayyorlanadi; ishdan chiqqan detallar qayta tiklanadi; korxona rekonstruksiyasi bo'yicha ishlar amalga oshiriladi.

Izox: * Indian Institute of Technology Delhi (IITD) 197 QS World University Rankings,

** Namangan shahar "IDEAL TEKSTIL ORZU" MCHJ korxonasi

tavsiyasi asosida olingan

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Jihozlarni ta'mirlashning umumiy texnologiyasi.
2. Jihozni detallarga ajratishni umumiy qoidolari
3. Keng tarqalgan yig'ma birikmalar, birikmalar, mexanizm va detallarni ta'mirlash**
4. Val tipidagi detallarni sovuqlayin to'g'rilashning tadqiqoti
5. Tishli, g'ildirakli, zanjirli va tasmali uzatmalarni ta'mirlash
6. Quyish usuli mohiyati. Quyish rejimi va texnologiyasi
7. Tikuv mashinalarini ta'mirlash
8. Presslash va dazmollash mashinalarini ta'mirlash.
9. Qirqish mashinalarini ta'mirlash (Textile Wet Processing Machines: Automation and Control)*
10. Moy turlari va moylash moslamalari. Yelimlar**

Izox: * Indian Institute of Technology Delhi (IITD) 197 QS World University Rankings,

** Namangan shahar "IDEAL TEKSTIL ORZU" MCHJ korxonasi tavsiyasi asosida olingan

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagog va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Korxona bosh mexanigining vazifalari. **
2. Tikuv mashinalarida uchraydigan nuqsonlar. **
3. Ta'mirlash instrumentlari va moslamalari.
4. Sirpanish podshipniklarini ta'mirlash.
5. Mashinalarni ta'mirlashdan so'ng yig'ish.
6. Yigish birliklari, uzellar bo'yicha yig'ish.
7. Tishli, g'ildirakli, zanjirli va tasmali uzatmalarni ta'mirlash.
8. Nazorat-o'lchov asboblari ta'mirlash tartibi.
9. Metallash.
10. Sirtlarni metallashga tayyorlash.
11. Kavsharlash.
12. Tikuv mashinalarini ta'mirlash. Yo'rmalash, tugma ochish va

	tugma bog' ich boylash mashinalarini ta'mirlash. ** 13. Presslash, dazmollash va qirqish mashinalarini ta'mirlash** Izox: * Indian Institute of Technology Delhi (IITD) 197 QS World University Rankings, ** Namangan shahar "IDEAL TEKSTIL ORZU" MCHJ korxonasi tavsiyasi asosida olingan Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3	V. Ta'lim natijalari (Kasbiy kompetensiyalar) Talaba bilishi kerak: Fanning maqsad va vazifalaridan kelib chiqqan holda zamonaviy malakali mutaxassislar tayyorlash talablari va albatta DTS belgilagan umumiy talablardan kelib chiqib talabalarining bilim darajasiga muayyan talablar qo'yiladi. <i>Ushbu fanni o'zlashtirish natijasida bakalavr:</i> • Ta'mirlash to'g'risida asosiy tushunchalarga; • Sohaning texnologik jarayonlari bo'yicha o'tkaziladigan ta'mirlash ishlari, nosozliklarni sezish, organoleptik usullar bilan jihoz kamchiliklarini aniqlash to'g'risida; • Jihozning texnik holatini, ya'ni geometrik o'lchamining o'zgarishini (chiziqliq maydonini o'lchash, hajmi), mexanik (bosimni, aylanishlar sonini, amplituda) o'zgarishini, akustik (tovush) o'zgarishini, elektrik (tok quvvatini) o'zgarishini; • Jihozlarning holatini yomonlashganini, ya'ni sifatsiz mahsulot ishlab chiqarayotganligini, elektr energiyani ko'p istemol qilinganini, shovqin chiqarayotganini, siltanib ishlayotganini; <i>Amaliy mashg'ulot va laboratoriyalarda olingan bilimlari asosida:</i> • Jihozlarni ta'mirlash uchun tayyorlashni; • Jihozlarni qismlarga ajratishda qo'llaniladigan asboblarni; • Yaroqsiz qismlarni va detallarni ta'mirlashni; • Jihozlarni takomillashtirish va bu orqali ularning samaradorligini oshirish ko'nikma va tajribasiga ega bo'lishi zarur. -
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari;

	interfoal keys-stadilar; kichik guruhlarda ishlash; taqdimotlar qilish; jamoa bo‘lib ishlash; vedio materiyallar tayyorlash; individual ishlash. mobil platforma; courselab; java script; autoplay.
5	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarini to‘liq o‘zlashtirish, fan yuzasidan mustaqil fikrlay olish, mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish, nazorat turlari bo‘yicha berilgan topshiriqlarni o‘z vaqtida topshirish.
6	Asosiy adabiyotlar 1. Q.T.Olimov. va boshqalar, “Yengil sanoat jihozlarini ta’mirlash va tiklash asoslari”. T.: “Akademiya”, 2005- y. 2. Isaev V.V. Tikuvchilik korxonalarining jihozlari. T.: “O‘qituvchi”, 1986. 3. Samarxodjaev X.X. «Tikuv korxonalari jihozlari». T.: 2001- y. 4. Қ.Т. ОЛИМОВ, Р.М. РУСТАМОВ, Р.Х. НУРБОЕВ. Тикув машиналари. Т.: ”Ўзимкомцентр”, 2002-136 б. Qo‘shimcha adabiyotlar 5. Балыш В. М. Ремонтные мастерские текстильных предприятий. М.: «Лёгкая индустрия», 1978. 6. Хамов М.Г. То‘qimachilik korxonalarini markaziy ustaxonalarini loyihalash. T.: TTYSI, 1976. 7. 8.Хамов М. Г. Основы проектирования ремонтно-механического цеха прядельной фабрики. Т.: ТИТЛП, 1976. 8. Хамов М. Г. Ремонт, монтаж и накладка хлопкоочистительного оборудования. Т.: «Укитувчи», 1990. Internet saytlar ro‘yxati: www.infors.ru/analitica(8)indecx.ht http://www.intertek-labtest.com http://www.bolton.ac.uk www.textileinstitute.com www.modnava.ru www.fashion.ru www.desian.com https://textile.iitd.ac.in.com
7	Namangan to‘qimachilik sanoati instituti tomonidan ishlab chiqilgan va

	tasdiqlangan.
8	Fan/modul uchun ma'sullar: N.B.Maqsudov - Namangan to'qimachilik sanoati instituti, "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası mudiri. A.A.Xojiyev - Namangan to'qimachilik sanoati instituti, "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası professor v.b. B.B.Dadamirzayev – Namangan to'qimachilik sanoati instituti, "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası assistenti.
9	Taqrizchilar: Bobojanov X.T. - Namangan to'qimachilik sanoati instituti, "To'qimachilik mahsulotlari texnologiyasi" kafedrası prof., t.f.d Yunusov O.- "IDEAL TEKSTIL ORZU" MCHJ rahbari